

Rozród trzody chlewnej: jak zwiększyć efektywność produkcji?

Autor: prof. dr hab. inż. Damian Knecht

Data: 11 marca 2018

W chowie świń optymalnie organizowany rozród trzody chlewnej wpływa na poszczególne etapy cyklu produkcyjnego, a prawidłowo zaplanowana reprodukcja warunkuje efektywność produkcji.

Spis treści

- [Osiągnięcie dojrzałości płciowej](#)
- [Cykl rujowy](#)
- [Objawy rui](#)
- [Synchronizacja rui](#)
- [Owulacja](#)
- [Poród u lochy](#)
- [Warunki w kojcach porodowych](#)
- [Prawidłowe przygotowanie kojca porodowego](#)
- [Działania przedporodowe](#)
- [Objawy porodu u lochy](#)
- [Okres poporodowy](#)
- [Okres reprodukcji](#)
- [Rozród trzody chlewnej z zyskiem](#)
- [Znaczenie produkcji zwierzęcej](#)

Osiągnięcie dojrzałości płciowej

AgroFoto.pl, użytkownik: Zetor5340

W rozrodzie trzody chlewnej wyróżnia się zarówno dojrzałość płciową, jak i rozplodową. Czas rozpoczęcia produkcji komórek rozrodczych zdolnych do dalszej reprodukcji nazwany jest **dojrzałością płciową zwierzęcia, którą loszki osiągną między 5, a 7 miesiącem życia**. Z kolei knurki osiągają ją wcześniej, w wieku 5-6 miesięcy. Dojrzałość rozplodową definiuje się jako czas uznany przez producenta za optymalny do włączenia młodych osobników do tzw. stada podstawowego (dopuszczenie do reprodukcji). Zależy on w głównej mierze od wieku i masy ciała zwierzęcia. Loszki do rozrodu dopuszcza się w wieku 7-10 miesięcy, o masie ciała 90-130 kg, z kolei knurki zaczyna użytkować się w wieku 8-12 miesięcy przy masie ciała 120-130 kg.

Cykl rujowy

Świnie należą do zwierząt policyklicznych. Oznacza to, że cykl rujowy (płciowy) występuje u loch w czasie całego roku, mniej więcej w regularnych odstępach czasu, aż do chwili zapłodnienia, z kolei knury zachowują popęd płciowy przez cały czas.

Objawy rui

Zewnętrzными objawami zmian zachodzących w jajnikach u loch jest ruja, trwająca 2-3 dni (ok. 60 godzin), pojawiająca się średnio co 21 dni, z odchyleniami 18-24 dni. Nie występuje ona jedynie w okresie ciąży i karmienia prosiąt. W czasie pojawiania się rui u loch i dojrzałych płciowo loszek obserwuje się m.in.:

- niespokojne zachowanie,
- zmniejszenie lub brak apetytu,
- charakterystyczne chrząkanie, nazwane „hukaniem” bądź „lochaniem”.

W przypadku rytmu tygodniowego, odsadzenie prosiąt zwykle następuje np. w czwartki, a ruja występuje w okresie od poniedziałku do środy w tygodniu następnym.

Synchronizacja rui

Rozród trzody chlewnej i wszystkie działania z nim związane wymagają od producenta dużego doświadczenia i bardzo dobrej organizacji pracy na fermie. Jedną z metod, wykorzystywanych szczególnie w przypadku obiektów z dużą obsadą świń, jest synchronizacja rui. Metoda ta pozwala zaplanować termin porodów u lochy.

Naturalną metodą synchronizacji wystąpienia rui u loch jest odsadzenie prosiąt. Odsadzenie prosiąt pozwala na uzyskanie rui po 4-7 dniach. W przypadku rytmu tygodniowego, odsadzenie prosiąt zwykle następuje np. w czwartki, a ruja występuje w okresie od poniedziałku do środy w tygodniu następnym. W przypadku loch, które nie manifestują objawów rujowych w zaplanowanym przez producenta okresie stosuje się (w formie iniekcji) po okresie odchowu preparaty oparte na gonadotropinach.

Owulacja

AgroFoto.pl, użytkownik: damianbizon

Owulacja, czyli jajczkowanie, występuje u loch po upływie 24-36 godzin od pierwszych objawów rui i trwa przez następne 12-30 godzin. **Locha w trakcie owulacji wydała z jajników do jajowodów 15-30 komórek** rozrodczych, których żywotność utrzymuje się przez 8-10 godzin. Wydalone przez knura plemniki w jajowodzie lochy zachowują żywotność i zdolność do zapłodnienia przez około 20 godz. Liczba zapłodnionych w jajowodzie komórek jajowych zależy od żywotności tych plemników. W praktyce kryje się lochy 2-krotnie: pierwszy raz po 12-18 godzinach od wystąpienia objawów rui, a drugi raz w 12-18 godzin po pierwszym pokryciu. **Jeśli objawy rui występują nadal, to po**

upływie następnych 12 godz. można dopuścić knura do lochy po raz trzeci. Można pokryć lochę tuż po zaobserwowaniu rui, ale wtedy kryje się ją powtórnie dopiero po 24 godzinach, by możliwy był rozród trzody chlewnej.

Poród u lochy

Średnia długość ciąży wynosi 114 dni, z częstym odchyleniem 2-3 dniowym.

Okres ciąży trwa od chwili zapłodnienia do porodu. Moment krycia lub inseminacji przyjmuje się za początek ciąży. **Jednak do właściwego zapłodnienia dochodzi po upływie ok. 6-7 godzin od kopulacji lub unasienniania.** Średnio u trzody chlewnej długość ciąży wynosi 114 dni, z częstymi odchyleniami 2–3 dni.

Poród jest zarówno dla lochy, jak i dla prosiąt bardzo stresogenny. Najważniejsze, aby w czasie jego trwania oraz w okresie okołoporodowym zapewnić zwierzętom odpowiednie warunki, co będzie miało wpływ na wyniki produkcyjne w zakresie rozłodobowego użytkowania lochy. Osiągnąć to można poprzez umożliwienie pełnego i nieskrępowanego przejawiania całego repertuaru naturalnych zachowań w okresie poprzedzającym poród u lochy i w trakcie jego trwania.

Warunki w kojcach porodowych

AgroFoto.pl, użytkownik: kuba24051

Bezwzględny obowiązkiem każdego hodowcy jest zapewnienie jak najbardziej korzystnych warunków i dobrostanu zwierzętom, zwłaszcza w okresie, w którym następuje rozród trzody chlewnej. Wymagania stawiane hodowcom obejmują również odpowiednie warunki techniczne panujące w budynkach inwentarskich. Szczególną uwagę należy zwrócić na porodówki, a właściwie **kojce porodowe, które powinny spełniać określone wymogi, tak aby zaspokoić zupełnie różne wymagania dwóch grup technologicznych, a mianowicie loch i prosiąt.** Do podstawowych warunków należą:

- łatwość utrzymania higieny,
- stały dostęp do wody, zarówno dla lochy jak i dla prosiąt,
- łatwość zadawania pasz do karmników dla prosiąt oraz do koryta dla lochy,
- zapewnienie odpowiednich temperatur otoczenia,
- łatwość dostępu prosiąt do sutków lochy,
- zabezpieczenie przed wpadaniem do szczelin w podłodze oraz przygnieceniem przez lochę.
-

Prawidłowe przygotowanie kojca porodowego

Zasadniczym celem produkcyjnym porodówek jest ograniczenie strat prosiąt. Drugim celem jest optymalizacja warunków odchowu, w celu uzyskania jak najwyższej jakości odsadzanego miotu.

Prosięta oraz lochy wymagają spokoju podczas porodu, a jeżeli nie zostaną zapewnione im odpowiednie warunki, to termin porodu może się opóźnić.

Kojce porodowe powinny znajdować się w osobnych budynkach, tzw. chlewniach porodowych lub jeśli nie jest to możliwe, to w odpowiednio wydzielonej części pomieszczenia, gdzie przebywają inne zwierzęta, jak ma to miejsce w małych chlewniach. Jest to konieczne ze względu na to, że prosięta oraz lochy wymagają spokoju podczas porodu, a jeżeli nie zostaną zapewnione im odpowiednie warunki, to termin porodu może się opóźnić lub będzie przedłużał się czas jego trwania. **Lochę należy wprowadzić tydzień przed planowanym porodem do kojca, który będzie dokładnie umyty i zdezynfekowany.** Tutaj najlepiej się sprawdzają i ułatwiają pracę myjki ciśnieniowe, dzięki którym można rozprowadzić detergent.

Działania przedporodowe

Czynności wykonywane przed porodem to przede wszystkim:

w dniu porodu lochy nie karmimy;

locha musi mieć zapewniony stały dostęp do wody;
odrobaczenie lochy, co najmniej na 5 dni przed przeniesieniem do kojca porodowego;
szczepienia profilaktyczne, wg stosowanego w chlewni programu szczepień i iniekcji preparatów witaminowych (A, D₃, E), nie później niż 2 tygodnie przed spodziewanym terminem porodu;
przygotowanie kojca (sprzątanie, dezynfekcja, wietrzenie pomieszczeń, osuszenie stanowisk, ścielenie świeżą ściółką);
mycie lochy z użyciem szarego mydła i osuszenie;
przeniesienie do kojca porodowego na 7-8 dni przed spodziewanym terminem porodu;
zmianę poziomu żywienia, (dodatek pasz włóknistych);
obserwację lochy i kontrolę kału;
włączenie źródła ciepła (promiennik lub mata grzewcza).

Objawy porodu u lochy

Objawami zbliżającego się porodu są m.in.:

opadnięcia brzucha;
rozluźnienie więzadeł macicy;
obrzemiecie i zaczerwienienie sromu czy wyciek śluzu z pochwy.

W trakcie porodu, szybko dostawiamy prosięta do sutków.

Poród u lochy trwa najczęściej 2-8 godzin (średnio 3-4 godziny). Przedłużający się czas trwania porodu wpływa niekorzystnie na żywotność później rodzących się prosiąt. W trakcie porodu lochom można podawać w formie iniekcji oksytocynę, która wykorzystywana jest głównie do indukcji skurczów macicy w dawce 1,5-2,5 ml na zwierzę (oksytocyna 10IU). Ze względu na czas półtrwania w osoczu, oksytocyna może być bezpiecznie stosowana co 40 min. **Po urodzeniu, prosiętom oczyszczamy drogi oddechowe ze śluzu i wycieramy je do sucha.** W trakcie porodu dostawiamy prosięta do sutków w celu jak najszybszego pobrania siary. Jeżeli zostanie wydalone łożysko świadczy to o zakończeniu porodu (łożysko usuwamy z kojca).

Okres poporodowy

Do około tygodnia po zakończeniu porodu u lochy trwa tzw. okres poporodowy, w którym obserwuje się obrzmienie sromu i wyciek z pochwy. Objawy te zwykle ustępują po kilku dniach.

Rozród trzody chlewnej wymaga dobrej organizacji. Przed hodowcami stoi wiele wyzwań, także tych związanych z bezpieczeństwem prosiąt. (fot. AgroFoto.pl, użytkownik: maretek2)

W okresie okołoporodowym może występować zespół MMA (zapalenie gruczołu mlekowego, zapalenie macicy, bezmleczność). W zapobieganiu MMA ważne jest odpowiednie żywienie w całym okresie użytkowania loch, a zwłaszcza w ostatnim okresie ciąży i przed porodem. W tym czasie należy stosować ograniczone żywienie paszami o niskim poziomie energii, natomiast bogatymi we włókno (uczucie sytości oraz odpowiednia perystaltyka jelit).

Okres reprodukcji

Lochy użytkuje się w stadzie przez ok. 3-4 lata (do 5-7 miotów). Najwyższą płodność i plenność

samice wykazują w okresie od 4 do 6 wyproszenia. Długość okresu użytkowania reprodukcyjnego loch ma ważne znaczenie m.in. z punktu widzenia organizacji produkcji trzody chlewnej. Długość użytkowania loch będzie warunkowana prawidłowym postępowaniem ze zwierzęciem i odpowiednimi czynnikami zoohigieniczno-zdrowotnymi.

Rozród trzody chlewnej z zyskiem

Dobra opieka okołoporodowa wpływa na wzrost opłacalności chowu.

Prawidłowo prowadzony rozród trzody chlewnej i opieka okołoporodowa wpłynie na wzrost opłacalności chowu. Poprawia się ona wraz ze zwiększeniem liczby odchowanych prosiąt. Im więcej prosiąt odchowanych producent uzyska od lochy w ciągu roku, tym mniejsze koszty poniesie na ich produkcję. **Liczba prosiąt urodzonych oraz odchowanych przez lochę w ciągu roku jest jedną z tych cech użytkowości rozplodowej, która ma ogromne znaczenie gospodarcze.**

Znaczenie produkcji zwierzęcej

Doskonalenie produkcji zwierzęcej jest nieodzowne i równorzędne z rozwojem gospodarki rynkowej, w warunkach konkurencyjnych. Wymagania jakościowe stawiane producentom świń powodują, że

o sukcesie produkcji decydują przede wszystkim koszty wytwarzania surowca oraz jakość produktu. Rozród trzody chlewnej jest jedną z faz produkcji, w której tkwią największe rezerwy.

Czy artykuł był przydatny?

Kliknij na gwiazdkę, by zagłosować

-
-
-
-
-

Submit Rating

Na razie brak głosów. Możesz być pierwszy!